

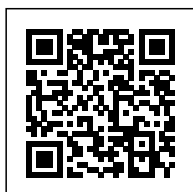

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

1075/0

Písemná interpelace poslance Víta Kaňkovského na místopředsedu vlády, ministra průmyslu a obchodu a ministra dopravy Karla Havlíčka ve věci koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v České republice a procesu hledání vhodné lokality pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu v ČR

Předkladatel: Kaňkovský Vít
Doručeno poslancům: 9. listopadu 2020 v 10:04

Ve smyslu § 112 odst. 4 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, předkládám poslancům následující interpelaci poslance Víta Kaňkovského na místopředsedu vlády, ministra průmyslu a obchodu a ministra dopravy Karla Havlíčka a odpověď místopředsedy vlády, ministra průmyslu a obchodu a ministra dopravy Karla Havlíčka na tuto interpelaci. Poslanec požádal o zařazení uvedené odpovědi na pořad schůze Poslanecké sněmovny. Interpelace a odpověď jsou přílohami sněmovního tisku.

Radek Vondráček v. r.
předseda Poslanecké sněmovny

V Praze dne 6. listopadu 2020

Příloha

Evidenční číslo interpelace:

1409

Parlament České republiky kancelář předsedy Poslanecké sněmovny	
Datum:	29-09-2020
Či:	DS 2020/15760
Přílohy:	

INTERPELACE

poslance MUDr. Víta Kaňkovského

ve věci:

KONCEPCE NAKLÁDÁNÍ S RADIOAKTIVNÍMI ODPADY A VYHOŘELÝM JADERNÝM PALIVEM V ČESKÉ REPUBLICE a procesu hledání vhodné lokality pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu v ČR

na

doc. Ing. Karla Havlíčka, Ph.D., MBA
místopředsedu vlády, ministra průmyslu a obchodu a ministra dopravy.

Datum: 29. září 2020

POSLANECKÁ KANCELÁŘ
PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY
SRÁZNÁ 4837/19 | 586 01 JIHLAVA

MUDr. VÍT KAŇKOVSKÝ
POSLANEC ZA KDU-ČSL
MÍSTOPŘEDSEDA VÝBORU PRO ZDRAVOTNICTVÍ
ČLEN VÝBORU PRO SOCIÁLNÍ POLITIKU

V Praze, 29. září 2020

Vážený pane vicepremiére,

ve smyslu článku 53 Ústavy České republiky, ve znění pozdějších ústavních změn a podle § 112 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů

Vás interpeluji

ve věci KONCEPCE NAKLÁDÁNÍ S RADIOAKTIVNÍMI ODPADY A VYHOŘELÝM JADERNÝM PALIVEM V ČESKÉ REPUBLICĚ a procesu hledání vhodné lokality pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu v ČR.

Vláda schválila dne 26.8.2019 „Aktualizaci koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v České republice“ a to na základě řízení o porušení Smlouvy o fungování EU č. 2018/2025 (tzv. infringementové řízení), v němž Evropská komise vytýkala ČR nedostatky vnitrostátního programu podle směrnice Rady 2011/70/EURATOM, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.

Tyto nedostatky se týkaly Koncepce, jež byla přijata usnesením vlády č. 852 ze dne 29.11.2017. Aktualizovaná koncepce v kapitole 5.3. **Zapojení obcí** zmiňuje zásadní roli zapojení obcí do rozhodovacího procesu o hledání lokality pro uvažované hlubinné úložiště – citují: „*Transparentnost procesu s aktivním zapojením dotčených obcí a veřejnosti v souladu se směrnicí Rady 2011/70/Euratom v návaznosti na doporučení pracovních skupin Evropského jaderného fóra je nezbytným předpokladem úspěšného a dlouhodobě udržitelného rozhodnutí o výběru lokality. Vytvoření právního rámce s jasně specifikovanou rolí dotčených obcí v procesu výběru lokality úložiště je pak základním předpokladem pro vytvoření ovzduší důvěry mezi účastníky procesu a pomáhá dosažení konsensuálního řešení.*“ Dosavadní proces hledání vhodné lokality pro zvažované hlubinné úložiště radioaktivního odpadu ale deklarovaným cílům státní koncepce neodpovídá. **Doposud nebyl představen zákon, který by jasně definoval po všech stránkách důstojné postavení a zapojení obcí do rozhodovacího procesu, přestože tento legislativní předpis po České republice vyžaduje i směrnice Rady 2011/70/Euratom.**

Další zásadní připomínka směřuje ke koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým palivem v České republice jako takové. **Česká republika jako jedna z mála zemí rezignovala svým současným postojem na hledání alternativních způsobů nakládání s vyhořelým palivem z jaderných elektráren, a to navzdory tomu, že řada nejen evropských států věnují hledání dalšího využití použitého paliva z jaderné energetiky významnou pozornost a finanční prostředky.** Nejvýraznější aktivitu v tuto chvíli vyvíjí Kanada za spolufinancování Velké Británie a USA. Česká republika naopak zintenzivňuje svoji snahu vybrat lokalitu pro HÚRAO jako jedinou možnost trvalého řešení pro vyhořelé palivo a další radioaktivní látky. Bohužel se to děje bez spravedlivého postavení dotčených obcí v tomto procesu v zamýšlených lokalitách a jejich občanů.

Proto si Vám dovoluji, pane vicepremiére, položit několik otázek:

1/ Kdy vláda předloží opakovaně slibovaný návrh zákona o zapojení obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro HÚRAO, ve kterém bude postavení obcí a veřejnosti v celém procesu rovnoprávné a účinné, jak požadují evropské právní normy?

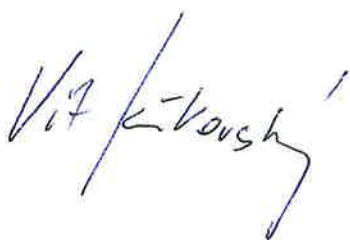
2/ Proč vláda, bez ohledu na významné vědecké pokroky mezinárodních vědeckých autorit a společností /Kanadské národní jaderné laboratoře(CNL), britská f. Moltex Energy atd./ ve vývoji recyklace vyhořelého paliva a jaderných reaktorů 4. generace – stabilní solné reaktory /SSR/, odmítá hledat alternativy k HÚRAO, resp. alternativní možnosti zmiňuje, ale obratem bez hlubší analýzy zavrhuje?

3/ Využila vláda při aktualizaci Koncepce v roce 2019 možnost oponentního posudku některé z mezinárodních autorit zejména ve smyslu přípravy vysokoobjemového HÚRAO jako jediné možnosti dlouhodobého řešení radioaktivních odpadů?

4/ Jak bude ČR financovat průzkumné práce i vlastní realizaci HÚRAO, když současný stav konta tzv. jaderného účtu a predikce jeho dalšího plnění vylučuje dostatek finanční prostředků pro financování všech fází projektu HÚRAO?

Děkuji předem za Vaše odpovědi.

V úctě

K rukám doc. Ing. Karla Havlíčka, Ph.D., MBA, místopředsedy vlády, ministra průmyslu a obchodu a ministra dopravy.

Prostřednictvím Mgr. Radka Vondráčka, předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

1401 A

Parlament České republiky Kancelář předsedy Poslanecká sněmovna	
Datum:	20 -10- 2020
Č.j.	Přilohy:
PS 2020/17411	

Karel Havlíček
místopředseda vlády,
ministr průmyslu a obchodu
a ministr dopravy

V Praze dne 16 . října 2020
Č. j.: MPO 586749/20/41500/01000

Vážený pane předsedo Poslanecké sněmovny,

v příloze Vám zasílám kopii své odpovědi na písemnou interpelaci č. 1401 (čj. PS2020/015760) poslance MUDr. Víta Kaňkovského týkající se Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v České republice a procesu hledání vhodné lokality pro vybudování hlubinného úložiště jaderného odpadu v ČR. Předmětná interpelace byla na Ministerstvu průmyslu a obchodu přijata dne 1. října 2020.

S pozdravem

Příloha:

Dopis na poslance MUDr. Víta Kaňkovského

Vážený pan
Mgr. Radek Vondráček
předseda PSP ČR
PSP ČR
Praha

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

The Country
For The Future

Karel Havlíček
místopředseda vlády,
ministr průmyslu a obchodu
a ministr dopravy

V Praze dne 16 . října 2020

Č. j.: MPO 586749/20/41500/01000

Vážený pane poslanče,

současná moderní společnost, jejíž výtěžky dnes a denně využíváme, s sebou přináší i zvýšenou poptávku po stabilních zdrojích elektrické energie. V našich zeměpisných a klimatických podmínkách však při současném postupném odklonu od energie z uhlí nejsme schopni pomocí obnovitelných zdrojů energie zajistit naši ani energetickou bezpečnost a nezávislost, ani efektivní snižování emisí CO₂. V souladu s platnou Státní energetickou koncepcí lze konstatovat, že bez jaderné energetiky se do budoucna neobejdeme, ba co víc, její pozice v energetickém mixu bude nezastupitelná a měla by do budoucna růst. Současné bloky jaderných elektráren i příprava nových jaderných zdrojů samozřejmě přináší požadavky a výzvy na bezpečné nakládání s radioaktivními odpady a musíme si přiznat, že jakákoli technologie, o které v tuto chvíli hovoříme, se neobejde bez produkce nových radioaktivních odpadů nepříjemných do současných přípovrchových úložišť.

Stát zodpovídá za bezpečné nakládání se všemi typy radioaktivních odpadů. Nebudu-li dále zmiňovat nízko- a středněaktivní odpady, které se ukládají do stávajících úložišť, musíme hledat cesty i pro ostatní typy odpadů, které do těchto úložišť nejsou přijatelné. Jedná se především o nakládání s tzv. vyhořelým jaderným palivem, které dle atomového zákona může prohlásit za odpad provozovatel jaderného zařízení (tj. ČEZ, a. s.) nebo Státní úřad pro jadernou bezpečnost. Dále mezi tuto kategorii budou patřit také odpady z vyřazení jaderných elektráren, středně a vysokoaktivní odpady nepříjemné do přípovrchových úložišť. Připustíme-li dále předkládanou možnost, že by se v budoucnu ČEZ, a. s. rozhodl využít technologie přepracování vyhořelého jaderného paliva, pak nám do kategorie těchto odpadů přibudou i odpady z přepracování.

V době, kdy teprve bude docházet k výstavbě hlubinného úložiště (HÚ), jako nejlépe ověřeného, zvládnutého a konečného řešení nakládání s těmito typy odpadů, bude nutné specifikovat jednotlivé kapacity a potřebné hloubky různých typů ukládacích komor, na základě aktualizovaného inventáře odpadů ze současných reaktorů, nově připravovaných i u ostatního odpadu. Pro prokázání bezpečnosti takového úložiště je však potřeba získat data z hloubek úložiště, tedy z hloubek minimálně 500 m. Je tedy logické, že ke geologickým průzkumům a výzkumům na potenciálně vhodných lokalitách musí v budoucnu dojít.

Do té doby je pro Správu úložišť radioaktivních odpadů úkol jasný: vybrat lokalitu, aby splňovala bezpečné a technicky proveditelné řešení HÚ na vybrané finální lokalitě s dostatečnou kapacitou, tzn. s konzervativním přístupem, kdy by potenciálně došlo k uložení veškerého vyhořelého jaderného paliva ze současných i plánovaných nových jaderných zdrojů, jak tomu ostatně bylo v procesu hodnocení lokalit v roce 2020.

Odpovědi na konkrétní dotazy ve Vaší interpelaci jsou uvedeny níže. Dovoluji si upozornit, že některá témata byla dne 9. října probrána i se zástupci lokality Horka, tj. lokality z Vašeho volebního kraje. Tímto bych Vám zároveň rád poděkoval, že o toto komplexní a vysoce odborné téma jevíte zájem. Příprava HÚ je záležitostí veřejného zájmu vysoké důležitosti, a proto věřím, že se nám společně podaří zodpovědně vyřešit tak, abychom minimalizovali zátěž pro budoucí generace.

1. Zákon o zapojení obcí do procesu výběru finální lokality hlubinného úložiště

Váš první dotaz směřuje k časovému harmonogramu předložení návrhu zákona o zapojení obcí a jejich občanů do řízení směřujících k výběru lokality pro HÚ. V současné době došlo k přepracování návrhu věcného záměru zákona tak, aby splňoval připomínky Legislativní rady vlády. Očekáváme předložení věcného záměru zákona koncem tohoto roku na jednání vlády. V návaznosti na předemtné usnesení vlády bude zahájena příprava paragrafového znění. Ptáte-li se, zda návrh zákona o zapojení obcí odpovídá požadavkům evropské legislativy ve smyslu zajištění postavení obcí a veřejnosti v procesu přípravy HÚ, pak Vás mohu ujistit, že tomu tak je. V meziresortním připomínkovém řízení se tak vyjádřil mj. i Odbor kompatibility s Evropským právem Úřadu vlády. Nejeфекtivnějším způsobem, jak zajistit dotčeným obcím možnost účinně ovlivnit proces rozhodování ve věci nakládání s vyhořelým jaderným palivem a radioaktivním odpadem, je zajištění jejich účastenství v procesech uvedených v ustanovení § 108 odst. 4 atomového zákona, jak návrh

věcného záměru zákona ostatně předvídá. V některých případech jsou zájmy občanů respektovány pouze zapojením obcí v duchu zastupitelské demokracie a pouze v případech, kde to odpovídá povaze procesu, umožňuje přímé zapojení občanů. Dotčené obce a jejich občané mohou dosáhnout respektování svých zájmů i skrze jiné procesy, a to například při povolování provozování úložiště, kdy je jejich právo zajištěno prostřednictvím společného územního a stavebního řízení, což zahrnuje i posuzování vlivu na životní prostředí (mezinárodní EIA). Není bez zajímavosti, že výše zmiňovaný článek Směrnice byl do české legislativy transponován několika zákony a prováděcími vyhláškami a ty byly jakožto transpoziční oznámeny Evropské komisi, kde úspěšně prošly transpozičními šetřeními, a dle závěrů šetření nebyla ze strany Evropské komise transpozice tohoto článku Směrnice zjištěna vada. O souladu se Směrnicí Evropské komise byli starostové informováni v rámci řádného meziresortního připomínkového řízení k věcnému záměru zákona i v rámci připomínkování, ke kterému byli z mé strany vyzváni v červenci 2019. Nad rámec zákonných povinností pro výběr čtyř lokalit byl ředitelem Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) ustaven Poradní panel expertů, který komunikoval transparentně veškeré aspekty hodnocení takové stavby z pohledu provozní bezpečnosti, technické proveditelnosti a s hodnocením vlivů na životní prostředí.

Zároveň bych Vás chtěl informovat, že v souladu s § 108 odst. 4 atomového zákona, a v kontextu společenské poptávky po speciální právní normě, má zákon o zapojení obcí zajistit respektování zájmů dotčených obcí a občanů, nikoliv však stanovit právo veta, které na základě nedávného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (čj. 2 As 377/2018 – 61 ze dne 29. května 2020) není přípustné: „*V České republice existují v nejrůznějších oblastech, mimo jiné i v souvislosti s mírovým využíváním jaderné energie, veřejné zájmy, které se vyznačují tím, že pro jejich dosažení se musí někdy „obětovat“ jiné zájmy, práva či hodnoty. Při poměrování protichůdných zájmů, práv a hodnot je třeba, aby všichni dotčení měli právo uplatnit svůj hlas, aby všechny relevantní argumenty byly pečlivě zváženy a aby protichůdné zájmy a hodnoty byly dotčeny, jen není-li zbytlí a pokud možno v co nejmenší míře, a újmy vzniklé dotčením byly patřičně kompenzovány. Nikdo však nemá právo prosazení veřejného zájmu, například vybudování trvalého úložiště, zabránit jen proto, že jeho případné negativní dopady nechce ve své blízkosti („not in my backyard“).*“

2. Alternativy k hlubinnému úložišti

V dalším svém dotazu zmiňujete významné vědecké pokroky mezinárodních vědeckých autorit a společností ve vývoji recyklace vyhořelého jaderného paliva a jaderných reaktorů 4. generace – stabilních solných reaktorů (SSR) v modulárním uspořádání a ptáte se, proč vláda navzdory vědeckému pokroku odmítá

hledat alternativy k HÚ. Mohu Vás ubezpečit, že vláda nezavrhuje žádné pokroky ve vědě a výzkumu, ba právě naopak. ČR se dlouhodobě snaží podporovat vědu a výzkum a zavádět nové technologie. V rámci americko-české spolupráce Centrum výzkumu Řež, s. r. o. zkoumá fluoridové soli jako potenciálně využitelné v reaktorech čtvrté generace, sama připravuje design svého modulárního reaktoru použitelného mj. v teplárenství. Obecně panuje konsensus, že komercializaci reaktorů tzv. 4. generace lze očekávat nejdříve ve 30. letech našeho století.

Reaktory SSR však neřeší konec všech odpadů, nýbrž množství odpadů minimalizuje, a to pouze v tuto chvíli ve fázi výzkumu, nikoli realizace. V ekonomickém modelu tohoto reaktoru nejsou více řešeny výpočty, nakolik by se možnost přepracování tohoto paliva i s ohledem na nakládání s radioaktivními odpady ekonomicky České republice (resp. zemi s malým počtem reaktorů) vyplatila, nýbrž řeší pouze ekonomický provoz takového reaktoru a cenu vyrobené elektřiny. Z tohoto pohledu a předložených argumentů při setkání se starosty se SSR reaktor jeví spíše jako možná alternativa k současným jaderným zdrojům, nikoli jako alternativa k nakládání s radioaktivními odpady.

Česká republika ze zákona a mezinárodních smluv hledá bezpečné a konečné řešení palivového cyklu jaderných elektráren, resp. bezpečné nakládání i s ostatními radioaktivními odpady. Bezpečné a konečné nakládání spatřuje v přípravě HÚ dlouhodobě, ostatně jako jiné země, včetně Kanady, která na přípravě reaktoru SSR pracuje. Jiné možnosti konečného řešení byly řešeny v minulosti na mezinárodní úrovni, včetně Mezinárodní agentury pro atomovou energii. Na základě odborné debaty, mj. i na Radě SÚRAO (poradní orgán Ministerstva průmyslu a obchodu), vzešel požadavek SÚRAO na vypracování studie, která má za cíl zhodnotit případné dlouhodobé skladování vyhořelého paliva, pakliže by nebylo HÚ v roce 2065 zprovozněno, o tom jsou mj. informovány i dotčené lokality. V neodborné veřejnosti dlouhodobé skladování (tzv. předávané správcovství) mylně setrvává jako možné konečné řešení. Pro státní orgány však nemůže být tato varianta dlouhodobě finančně a zejm. bezpečnostně udržitelná a jistě mi dáte za pravdu, že ani konečná; zároveň by dlouhodobým skladováním přetrvával rozpor s § 108 odst. 2 atomového zákona („S radioaktivním odpadem a vyhořelým jaderným palivem lze nakládat pouze tak, aby současným i budoucím generacím nebyla způsobena nepřiměřená technická, ekonomická a společenská zátěž“). Vítané oddálení výzkumu a průzkumu ze strany některých nespokojených lokalit není i s ohledem na možnou ztrátu know-how odborným dodavatelským týmem SÚRAO akceptovatelné. Zároveň si však dovoluji upozornit, že dle platné Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem by k výstavbě HÚ mělo dojít až

v padesátých letech tohoto století, a tak i zde je prostor pro technologický pokrok a SÚRAO ani vláda se mu nevyhýbá. Ostatně k optimalizaci velikosti podzemního areálu HÚ bezpochyby dojde ještě několikrát s rostoucí úrovní poznání lokalit, výzkumu přírodních i inženýrských bariér a v neposlední řadě i s rostoucím technologickým pokrokem, včetně dostupných alternativ k současným jaderným zdrojům.

V oblasti ukončení palivového cyklu radioaktivních odpadů spolupracuje ČR skrze svou technickou organizaci SÚRAO na mnoha mezinárodních projektech, jejichž výsledky poté budou využívány při přípravě, výstavbě, provozu i po uzavření HÚ. Navíc probíhá i výzkum na domácí půdě, kdy SÚRAO za využití sdílených informací od zahraničních kolegů a využívání nejlepší praxe aplikuje tyto poznatky v našich podmínkách v podzemní laboratoři PVP Bukov, aby došlo ke křížovému ověření poznatků v českém prostředí, v *in-situ* podmínkách. Vámi zmiňované významné vědecké pokroky skutečně probíhají a MPO je spolu se SÚRAO a Státní úřadem pro jadernou bezpečnost pečlivě monitoruje a v odborných platformách a v rámci konzultačních smluv konzultuje. Je však třeba upozornit, že tento pokrok v současné době probíhá především na teoretické bázi (ve stádiu myšlenky), v lepším případě na bázi základního výzkumu (prototypy) a patentů. Nejedná se tedy o rutinní/standardní technologii, která by byla široce aplikovaná. Projektů probíhá aktuálně více, všechny ve fázi výzkumu a nelze tedy slepě spoléhat na to, že v budoucnu dojde ke zlomovému objevu. Situaci musíme řešit teď, nikoliv doufat v zázrak (ne spoléhat na to, co je v současnosti nemožné) a pasivně na něj čekat s odkazem na atomový zákon. Podíváme-li se na technologii přepracování vyhořelého jaderného paliva, pak ani ta, i když je již uvedena do praxe, není běžným jevem. Přepracování se při ceně metody vyplatí jen při velmi velkých objemech, kterými ČR nedisponuje. Souvisejícím druhotným problémem však je komplikovaný převoz tohoto typu odpadu/suroviny přes hranice. Přepracování se vyplatí zejm. státům s velkým jaderným programem, které produkují dostatečně velké množství tohoto materiálu, ostatně proto je na světě přepracovacích závodů minimum. Ani tato ekonomicky náročná metoda/žádná metoda není stejně jako ostatní známé metody bezodpadová. Existuje zde potenciál k podstatnému snížení objemu odpadu, ale odpad bude stále generován, tudíž se tím neřeší problematika ukončení palivového cyklu. Navíc tento přepracovaný odpad získá nové rysy, vznikne požadavek na vývoj nového ukládacího obalového souboru (tzv. kontejneru) a sám odpad může být více radioaktivní vztahem na hmotnostní či objemovou jednotku matrice, ve které bude fixován. To znamená, že se stane nepřijatelným do přípovrchových úložišť, což opět znamená potřebu uložení do HÚ.

3. Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem z r. 2019

Aktualizace Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v ČR z roku 2019 byla primárně spjata s potřebou vyřešit tzv. infringementové řízení, tedy řízení o porušení Smlouvy o fungování EU č. 2018/2025, kdy Evropská komise vytýkala ČR nedostatečnou transpozici směrnice Rady 2011/70/EURATOM, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Úpravy byly tedy spíše formálního charakteru, kdy se nepřistupovalo k reálné aktualizaci, ale šlo o její doplnění tak, aby byla plně v souladu se směrnicí. Evropskou komisí byl vznesen požadavek na doplnění ukazatelů výkonnosti při provádění Koncepce a posouzení nákladů na národní program. Po doplnění těchto ukazatelů nám bylo sděleno, že by nemělo v tomto řízení pokračovat, avšak do dnešního dne nebylo toto řízení formálně ukončeno.

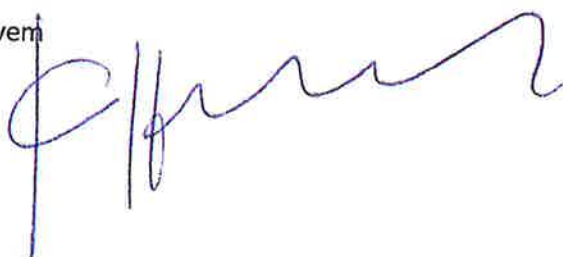
V této souvislosti zmiňujete možnost oponentního posudku některé z mezinárodních autorit ve smyslu přípravy vysokoobjemového HÚ jako jediné možnosti dlouhodobého řešení radioaktivních odpadů, který mohl být součástí aktualizace. Jak jsem již rozvedl v odpovědi výše, proces výzkumu zatím nepostoupil tak daleko, abychom se alternativami k HÚ vůbec zabývali, natož v této věci nechávali vypracovávat posudek. Mezi odborníky je jedinou reálnou možností, jak bezpečně zneškodnit vyhořelé jaderné palivo, resp. vyřešit problematiku radioaktivního odpadu (tedy uložení vyhořelého jaderného paliva či jeho zbytků po přepracování), jen jeho uložení do HÚ. Jedná se totiž o jediné bezpečné, finančně dostupné a udržitelné řešení a na tom se shodne mezinárodní odborná veřejnost. Je třeba ještě doplnit, že samotná Koncepce nikterak nebrání alternativnímu nakládání s radioaktivními odpady, avšak doposud se nenašla alternativa k HÚ, která by splňovala podmínky bezpečnosti, udržitelnosti a byla finančně únosná.

4. Financování průzkumných prací a plnění jaderného účtu

V otázce číslo čtyři jste se zajímal o financování průzkumných prací i vlastní realizaci HÚ, přičemž konstatujete, že současný stav konta jaderného účtu a predikce jeho dalšího plnění vylučuje dostatek finančních prostředků pro financování všech fází projektu HÚ. Dovolím si s Vámi nesouhlasit, zároveň však musím dodat, že vývoj stavu na jaderném účtu lze predikovat přesně na jednotky let dopředu a delší časové horizonty jsou zatíženy nejistotami na finančních trzích. Vše se bude opravdu financovat z prostředků kumulovaných na jaderném účtu. Podle pozitivní predikce vývoje je financí dostatek, resp. nehrozí nedostatek financí. Mohu vás nicméně ubezpečit, že ze strany SÚRAO průběžně a pravidelně probíhá

sledování/vyhodnocování stavu jaderného účtu externími subjekty a predikce tvorby zdrojů tak, aby pokryly všechny fáze projektu HÚ. Dle posledního výsledku výpočtu prováděného v roce 2017 není aktuálně potřeba zvyšovat sazbu poplatku na jaderný účet, neboť tvorba zdrojů probíhá dle předpokládaného scénáře. Významnou roli na stavu výše jaderného účtu hraje pak reálné zhodnocení kumulovaných prostředků. Základní varianta, kterou je možné v praxi dlouhodobě dosahovat, byla zvolena výše dlouhodobého reálného zhodnocení 0,3 %. Stanovení příliš vysokého předpokladu o reálném zhodnocení prostředků jaderného účtu by mohlo vést k nepoměrně nízké výši poplatku, přičemž by v budoucnu hrozilo nedostatečné pokrytí výdajů spojených s nakládáním s radioaktivními odpady. Dalším aspektem, který ovlivní výši jaderného účtu, je to, zda dojde k výstavbě nových jaderných zdrojů. Pokud by totiž nedošlo k jejich realizaci, pak by současně stanovená zákonná výše poplatku ve výši 55 Kč/MWh nepokryla budoucí náklady spojené se systémem nakládání s RAO. Aktuálně je stav prostředků kumulovaných na jaderném účtu více než postačující, aby pokryl výdaje plynoucí ze systému nakládání s RAO po další jedné či dvou dekádách. Vzhledem k inflaci se však do budoucna nevyhneme navyšování poplatku vzhledem k poklesu jeho reálné hodnoty. Pokud bychom ponechali poplatky v konstantní výši v delším časovém horizontu, znamenalo by to navyšování rizika deficitu financí v budoucnu. Nové jaderné zdroje budou dle Koncepce automaticky kumulovat nové prostředky na jaderný účet a při předpokládaných životnostech bloků bude financí dostatek. Není důvod se domnívat, že prostředky dojdou. Riziko nedostatku financí vznikne pouze za situace, kdy se neočekávaně odstaví elektrárny, a tudíž se nebudou tvořit nové prostředky. Za scénáře, kdy počítáme s novým zdrojem, je prostředků dost a v případě nutnosti může navíc dojít k úpravě výše odvodů. Predikce vývoje bude dle plánu v následujících měsících znovu ověřována. Pakliže by predikce vycházely méně příznivě, bude sazba poplatku dle § 122 atomového zákona upravena.

S pozdravem

Vážený pan
MUDr. Vít Kaňkovský
poslanec
PSP ČR
Praha